UTTAN ÚR HEIMI

Heimsins ríkastu svíkja tey neyðstøddu

Enn hava tey ríku londini bara játtað ein brotpart av teirri hjálpini, sum teimum neyðstøddu í Pakistan og Kashmir tørvar

Tey ríku londini svíkja tey, sum vórðu rakt av jarðskjálvtanum tann 8. oktober. Umleið 125.000 børn hava onga hjálp fingið enn

NEYÐHJÁLP

Árni Joensen
fartekst@mail.dk

Tað er lítið hugaligt at arbeiða sum neyðhjálparfólk í jarðskjálvtaøkinum í Pakistan og tí indiska partinum av Kashmir. Allastaðni ganga fólk og biðja um mat, vatn og skjól, men neyðhjálparfólkini hava ikki nóg mikið at geva teimum. Altjóða hjálparstovnurin WFP sigur, at enn hava umleið ein hálv millión fólk onga hjálp fingið, og nú eru meiri enn tríggjar vikur síðani tann harða jarðskjálvtan. WFP hevur bara fingið 13 prosent av teimum umleið 350 milliónum krónunum, sum stovninum tørvar fyri at geva teimum neyðstøddu mat nú og teir næstu mánaðarnar. Amir Abdullah, sum er deildarstjóri í WFP, sigur við Dagsavisen, at nógv fólk fara at doyggja, fáa tey ikki hjálp skjótt.

Aðrir hjálparfelagsskapir kæra seg eisini um, at tað gongst sera illa at fáa ta pengar til ta neyðugu hjálpina. ST bað upprunaliga altjóða samfelagið um tvær milliardir krónur til neyðhjálp, men fyrradagin kunngjørdi heimsfelagsskapurin, at tørvur er á næstan 3,5 milliardum krónum.

- Pengarnir eru neyðugir, skal tað eydnast okkum at bjarga umleið trimum milliónum mannalívum, segði varaaðalskrivarin Jan Egeland á einari ráðstevnu í Genéve.

Men illa gongst at fáa tann ríka partin av heiminum at lata tann neyðuga stuðulin. Hjálparfelagsskapurin Oxfram segði í gjár, at tað stendur ikki á at fáa tey ríku londini at geva tilsøgn um stuðul, men at enn hava tey ríkastu londini bara latið ein triðing av tí, sum tey hava lovað.

WFP og hjálparfelagsskapirnir siga, at tað eru serliga børnini, sum líða undir teirri vantandi hjálpini. Hildið verður, at enn hava umleið umleið 125.000 børn í Pakistan ikki fingið nakra hjálp síðani skjálvtan 8. oktober.

Hvítu Húsini skelva

Í næstum fæst at vita, hvør avdúkaði navnið á einum loyniligum agenti hjá amerikonaksu fregnartænastuni CIA. Dick Cheney, varaforseti, verður nevndur sum ein møguligur leki

GØLA

Árni Joensen
fartekst@mail.dk

Fyri tveimum árum síðani avdúkaði eitt amerikanskt blað navnið á einum loyniligum agenti hjá fregnartænastuni CIA. Tað er revsivert í USA, tí ein tílík avdúking kann koma agentinum í lívsvanda.

Men hvør var tað, sum avdúkaði navnið á Valery Plame? Tann spurningin hevur ein óheftur granskari kannað, og um stutta tíð kemur frágreiðing hansara. Longu nú bendir nógv á, at tað var ein sera týðandi kelda í Hvítu Húsunum, sum avdúkaði navnið á Valery Plame. Orsøkin skal hava verið, at hon er gift við einum fyrrverandi amerikonskum sendiharra, sum var illa lýddur í Hvítu Húsunum um tað mundið, tí hann hevði avdúkað, at stjórnin segði ikki sannleikan um hópoyðingarvápnini hjá Saddam Hussein.

Millum teirra, sum kunnu verða ákærdir í málinum, eru Dick Cheney, varaforseti, Karl Rove, ráðgevi hjá George W. Bush, forseta, og Lewis Libby, sum er ein av næstu monnum varaforsetans. Talsmenn hjá Hvítru Húsunum hava sagt, at har stúrir eingin fyri frágreiðingini, men eygleiðarar siga, at í veruleikanum skelva Hvítu Húsini, skrivar AP.

Sjálvur hevur Bush, forseti, sagt, at alt tosið um frágreiðingina órógvar umsitingina, sum eftir hansara tykki hevur aðrar og meiri týðandi uppgávur at røkja. Men fleiri kongresslimir hava mint forsetan á, at tað er eitt álvarssamt brotsverk at avdúka loyniligar agentar hjá CIA, og at slíkt skal revsast.

Gera ov nógv av

Russisku myndugleikarnir halda, at norska sjóverjan gjørdi í so nógv av, tá hon fyri nøkrum døgum síðani gav tveimum russiskum skipum boð um at sigla til Bjarnoynna. Talan var um ein trolara og eitt flutningsskip. Flutningsskipið var í ferð við at taka ímóti fiski frá trolaranum, men norðmenn steðgaðu arbeiðinum, tí tey bæði skipini høvdu ikki boðað frá, at tey skuldu umskipa fisk í verndarøkinum við Svalbard.

Í rættinum í Longyerbýnum á Svalbard fekk trolarin 900.000 norskar krónur í bót, og flutningsskipið varð dømt at gjalda 1,25 millión krónur. Harumframt fingu teir báðir skipararnir 5.000 krónur í bót hvør.

Men reiðaríið hjá trolaranum sýtir fyri at rinda bótina hjá skipinum. Ein talsmaður hjá reiðarínum sigur við Aftenposten, at trolarin hevur ikki brotið nakra russiska lóg, men at skiparin helt seg til vegleiðingarnar frá russisku myndugleikunum. Hann heldur, at norðmenn hava gjørt alt ov nógv av. Reiðaríið hevur biðið teir politisku myndugleikarnar í Moskva taka málið upp, tá Russland og Noreg í næstum fara at tosa um veiðirættindini í Barentshavinum.

Í gjár lógu tey bæði russisku skipini framvegis við Bjarnoynna.

Prestar misnýttu børn kynsliga

Írar eru á gosi í hesum døgum, eftir at ein frágreiðing hevur avdúkað, at nógvir katólskir prestar hava misnýtt børn og ung kynsliga, og at myndugleikarnir vistu tað uttan at leggja uppí.

Tað er fyrrverandi dómarin Frank Murphy, sum hevur skrivað frágreiðingina. Í sínum kanningum hevur hann tosað við umleið 100 fólk, sum blivu kynsliga misnýtt í árunum frá 1966 til 2002. Fólkini búðu í biskupsdøminum Ferns í landssynningspartinum av Írlandi, og sambært frágreiðingini gjørdu 21 prestar har seg sekar í kynsligari misnýtslu. Átta av teimum 21 prestunum eru ikki á lívi longur. Frank Murphy sigur, at sambært skjølunum, sum hann hevur funnið, vóru ymsir myndugleikar vitandi um, hvat hendi. Eitt nú fekk løgreglan fleiri fráboðanir, men skjølini vísa, at løgreglan gjørdi lítið burtur úr málunum.

Írski forsætisráðharrin, Bertie Ahern, sigur seg vera skelkaðan av innihaldinum í frágreiðingini, og at ágangurin slapp at halda fram, uttan at nakar gjørdi nakað við tað. Nú hevur ákæruvaldið fingið frágreiðingina hjá Frank Muprhy, og ákæra verður reist ímóti teimum seku. Samstundis fyrireikar stjórnin eitt uppskot, sum skal áleggja fólki at boða frá, fáa tey frænir av, at børn ella ung verða misnýtt kynsliga, skrivar Reuter úr Dublin.

Kent torn skal málast

Býráðið í týska høvuðsstaðnum Berlin hevur samtykt, at tað kenda sjónvarpstornið í býnum skal málast í sambandi við heimsmeistarakappingina í fótbólti, sum verður í Týsklandi næsta summar.

Umframt at hýsa ymsari útgerð til sjónvarps- og telefonkervið hevur tað kenda tornið eina snarandi matstovu, sum í skapi líkist einari silvurlittari kúlu. Tað er hendan kúlan, sum skal málast. Ætlanin er at mála hana reyða, so hon skal líkjast einum risastórum fótbólti, men summir skemtarar vísa á, at so verður sjónvarpstornið líka reytt, sum tað var í gomlum døgum. Tað stendur í tí fyrrverandi eysturtýska partinum av Berlin og varð bygt í sekstiárunum. Men býráðið í Berlin hevur gjørt av, at tann reyða málingin skal vaskast avaftur, so skjótt HM-kappingin er liðug.

Dystirnir í heimsmeistarakappingini verða spældir um alt Týskland, men sjálv finalan verður í Berlin.

Dýrir fyrilestrar

Tann kendi amerikanski ríkmaðurin Donald Trump verður ofta biðin at halda fyrilestur um mangt og hvat, men tað er ikki hvør sum helst, ið kann senda boð eftir honum.

Herfyri helt Donald Trump fyrilestur á einari ráðstevnu í New York. Fyrilesturin vardi ein tíma, og fyri hann máttu fyrireikararnir gjalda hálva aðru millión dollarar, skrivar blaðið New York Daily News. Tað vil siga, at tað kostaði umleið 2500 krónur um sekundið at fáa tann kenda ríkmannin at halda fyrilestur.

Høvuðsboðskapurin hjá Donald Trump er, at ein skal ikki bera seg undan avbjóðingum, og at ein eigur at brúka allar snildir fyri at vinna á einum avbjóðara.